TEISINGUMO TEISMO (dešimtoji kolegija) SPRENDIMAS

2020 m. spalio 28 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Direktyva 2006/126/EB – 2 straipsnio 1 dalis ir 11 straipsnio 4 dalis – Vairuotojo pažymėjimas – Tarpusavio pripažinimas – Pripažinimo pareigos apimtis – Vairuotojo pažymėjimo keitimas – Keitimas, atliktas tuo metu, kai pažymėjimą išdavusioje valstybėje narėje buvo atimta teisė vairuoti – Sukčiavimas – Atsisakymas pripažinti atlikus keitimą išduotą vairuotojo pažymėjimą“

Byloje C-112/19

dėl 2019 m. vasario 4 d. *Verwaltungsgericht Aachen* (Acheno administracinis teismas, Vokietija) nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2019 m. vasario 12 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Marvin M.

prieš

Kreis Heinsberg

TEISINGUMO TEISMAS (dešimtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Ilešič, teisėjai E. Juhász (pranešėjas) ir I. Jarukaitis,

generalinė advokatė E. Sharpston,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– M., atstovaujamo advokato H. D. Gebauer,

– Europos Komisijos, atstovaujamos W. Mölls ir N. Yerrell,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinės advokatės nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

* Proceso kalba: vokiečių.

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/126/EB dėl vairuotojo pažymėjimų (OL L 403, 2006, p. 18) 2 straipsnio 1 dalies ir 11 straipsnio 1 bei 4 dalių išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Marvin M. ir Kreis Heinsberg (Heinsbergo apskritis, Vokietija) ginčą dėl pastarosios sprendimo atsisakyti pripažinti Nyderlandų valdžios institucijų M. išduotą vairuotojo pažymėjimą.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Direktyvos 2006/126 2 ir 8 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(2) Vairuotojo pažymėjimų taisyklės – pagrindinis bendros transporto politikos elementas siekiant pagerinti kelių eismo saugumą, taip pat palengvinant laisvą asmenų, apsigyvenančių kitoje valstybėje narėje nei pažymėjimą išdavusioji, judėjimą. Atsižvelgiant į individualių transporto priemonių svarbą priimančioje valstybėje narėje tinkamai pripažįstamas turimas vairuotojo pažymėjimas užtikrina laisvą asmenų judėjimą ir jų įsisteigimo laisvę. <…>

<…>

(8) Dėl kelių eismo saugumo turėtų būti nustatyti minimalūs vairuotojo pažymėjimo išdavimo reikalavimai. Reikėtų suderinti vairuotojams privalomus išlaikyti egzaminus ir vairuotojo pažymėjimų išdavimo standartus. Šiuo tikslu reikia nustatyti su motorinių transporto priemonių vairavimu susijusias žinias, įgūdžius ir elgseną, taip pat nustatyti vairavimo egzamino struktūrą atsižvelgiant į šias sąvokas ir iš naujo nustatyti minimalias fizinio ir psichinio tinkamumo vairuoti šias transporto priemones normas.“

4 Minėtos direktyvos 1 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Pagal šios direktyvos nuostatas valstybės narės įveda I priede pateiktu Bendrijos pavyzdžiu grindžiamą nacionalinį vairuotojo pažymėjimą. Bendrijos pavyzdžio vairuotojo pažymėjimų 1 pusėje esančioje emblemoje yra pažymėjimą išduodančios valstybės narės skiriamasis ženklas.“

5 Šios direktyvos 2 straipsnio „Tarpusavio pripažinimas“ 1 dalyje nustatyta:

„Valstybių narių išduodami vairuotojo pažymėjimai yra tarpusavyje pripažįstami.“

6 Direktyvos 2006/126 7 straipsnio 1 dalyje apibrėžiamos vairuotojo pažymėjimų išdavimo sąlygos, susijusios su tinkamumu vairuoti ir kandidato gyvenamąja vieta vairuotojo pažymėjimą išduodančioje valstybėje narėje.

7 Direktyvos 2006/126 11 straipsnyje nustatyta:

„1. Tais atvejais, kai vienos valstybės narės išduoto galiojančio nacionalinio vairuotojo pažymėjimo savininkas pasirenka įprastinę gyvenamąją vietą kitoje valstybėje narėje, jis gali prašyti, kad jo vairuotojo pažymėjimas būtų pakeistas lygiaverčiu pažymėjimu. Pažymėjimą keičianti valstybė narė gali patikrinti kuriai kategorijai pateiktas vairuotojo pažymėjimas iš tikrųjų tebegalioja.

2. Laikydamasi [laikydamosi] baudžiamosios teisės ir policijos įstatymų teritorinio galiojimo principo, valstybės narės, kuriose yra įprastinė gyvenamoji vieta, gali taikyti nacionalines nuostatas dėl teisės vairuoti apribojimo, sustabdymo, atėmimo ar panaikinimo kitos valstybės narės išduoto vairuotojo pažymėjimo savininkui ir prireikus tuo tikslu pakeisti vairuotojo pažymėjimą.

3. Pažymėjimą keičianti valstybė narė grąžina senąjį vairuotojo pažymėjimą tos valstybės narės, kuri jį išdavė, institucijai ir paaiškina šio keitimo priežastis.

4. Valstybė narė atsisako išduoti vairuotojo pažymėjimą pareiškėjui, kurio vairuotojo pažymėjimo galiojimas yra apribotas, sustabdytas arba atimtas kitoje valstybėje narėje.

Valstybė narė atsisako pripažinti galiojančiu kitos valstybės narės išduotą vairuotojo pažymėjimą asmeniui, kurio vairuotojo pažymėjimo galiojimas yra apribotas, sustabdytas ar [arba pažymėjimas] atimtas ankstesnės [pirmosios] valstybės teritorijoje.

<…>“

8 Klostantis pagrindinės bylos aplinkybėms galiojusios Direktyvos 2006/126 redakcijos 15 straipsnyje buvo numatyta:

„Valstybės narės padeda viena kitai įgyvendinti šią direktyvą ir keičiasi informacija apie jų išduotus, pakeistus, naujai išduotus, atnaujintus arba atšauktus pažymėjimus. Jos naudojasi tam tikslui įkurtu ES vairuotojo pažymėjimų tinklu <…>“

Vokietijos teisė

9 Pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos *Verordnung über die Zulassung von Personen zum Straßenverkehr* (Nutarimas dėl leidimo asmenims dalyvauti kelių eisme) 29 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„1. Asmenys, turintys užsienio šalyje suteiktą teisę vairuoti, gali, neviršydami šios teisės, vairuoti motorinę transporto priemonę Vokietijos teritorijoje, jeigu jų įprasta gyvenamoji vieta nėra Vokietijoje pagal 7 straipsnį.“

10 Šio nutarimo 29 straipsnio 3 dalyje nustatyta:

„Pagal 1 dalį suteikiama teisė netaikoma užsienio šalyje teisę vairuoti gavusiems asmenims,

<…>

3) kuriems teisė vairuoti Vokietijoje buvo laikinai ar visam laikui atimta teismo sprendimu arba administracinės institucijos iš karto vykdytinu ar galutiniu sprendimu,

<…>

Pirmame sakinyje numatytais atvejais kompetentinga valdžios institucija gali priimti administracinį aktą, konstatuojantį draudimą vairuoti.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

11 2008 m. liepos 3 d. Vokietijos valdžios institucijos išdavė M. vairuotojo pažymėjimą, suteikiantį teisę vairuoti AM ir B kategorijų transporto priemones, o 2015 m. liepos 1 d. – T kategorijos transporto priemonių vairuotojo pažymėjimą.

12 2016 m. birželio 9 d. vykdant kelių eismo patikrinimą buvo nustatyta, kad M. vairavo apsvaigęs nuo narkotikų. 2016 m. rugsėjo 20 d. jam buvo pranešta apie kompetentingų Vokietijos valdžios institucijų ketinimą atimti iš jo teisę vairuoti.

13 2016 m. rugsėjo 29 d. M. minėtoms valdžios institucijoms pranešė, kad nebegyvena Vokietijoje, o 2016 m. spalio 13 d. deklaravo gyvenamąją vietą Nyderlanduose; 2016 m. lapkričio 1 d. jis ten paprašė pakeisti savo Vokietijoje išduotą vairuotojo pažymėjimą į Nyderlandų vairuotojo pažymėjimą.

14 2016 m. lapkričio 9 d. nedelsiant vykdytinu įsakymu, apie kurį M. pranešta 2016 m. lapkričio 12 d., Kreis Heinsberg (Heinsbergo apskritis) atėmė iš suinteresuotojo asmens teisę vairuoti ir įpareigojo jį nedelsiant grąžinti vairuotojo pažymėjimą.

15 2016 m. lapkričio 14 d. konstatavusios, kad M. teisė vairuoti galioja atsižvelgiant į Europos Sąjungos vairuotojo pažymėjimų tinklo duomenų bazėje (RESPER) esančią informaciją, 2016 m. lapkričio 17 d. už vairuotojo pažymėjimų keitimą atsakingos Nyderlandų valdžios institucijos išdavė M. Nyderlandų vairuotojo pažymėjimą vietoje anksčiau turėto Vokietijoje išduoto vairuotojo pažymėjimo. Apie šį keitimą buvo pranešta Kreis Heinsberg (Heinsbergo apskritis) 2016 m. gruodžio 5 d. raštu, prie kurio buvo pridėtas M. Vokietijoje išduotas vairuotojo pažymėjimas.

16 Nyderlandų valdžios institucijos, gavusios iš Kreis Heinsberg (Heinsbergo apskritis) informaciją apie M. teisės vairuoti Vokietijoje atėmimą, 2017 m. sausio 4 d., jam pateikus atitinkamą prašymą, pranešė, kad paliks galioti M. vairuotojo pažymėjimą, nes prašymo dėl keitimo pateikimo dieną minėtoje duomenų bazėje nebuvo jokio įrašo apie suinteresuotojo asmens teisės vairuoti apribojimą.

17 2017 m. sausio 17 d. per Vokietijoje atliktą kelių eismo patikrinimą policijos tarnybos nustatė, kad M. neturi galiojančios teisės vairuoti šios valstybės narės teritorijoje.

18 2017 m. rugsėjo 5 d. sprendimu Kreis Heinsberg (Heinsbergo apskritis) konstatavo, kad Nyderlanduose M. išduotas vairuotojo pažymėjimas nesuteikia jam teisės vairuoti transporto priemonių Vokietijoje.

19 M. šį sprendimą apskundė *Verwaltungsgericht Aachen* (Acheno administracinis teismas, Vokietija).

20 Šis teismas mano, kad atlikus keitimą gautas vairuotojo pažymėjimas Vokietijos valdžios institucijų turi būti pripažintas taip pat, kaip ir vairuotojo pažymėjimas, išduotas išlaikius tinkamumo vairuoti motorinę transporto priemonę patikrinimo egzaminą. Vis dėlto jis linkęs manyti, kad, atsižvelgiant į kelių eismo saugumo ir kelių eismo dalyvių gyvybės apsaugos tikslus, valstybė narė pagal Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalį gali atsisakyti pripažinti po pakeitimo išduotą vairuotojo pažymėjimą, kai keitimas įvyko po to, kai ankstesnį pažymėjimą išdavusi valstybė narė atėmė teisę vairuoti.

21 Tuo atveju, jei būtų nuspręsta, kad Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalis netaikytina, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar nuo tarpusavio pripažinimo principo leidžiama nukrypti, jei valstybė narė, kurios teritorijoje prašoma pripažinti vairuotojo pažymėjimą, remdamasi neginčijama informacija, gali įrodyti, kad šio vairuotojo pažymėjimo keitimo momentu materialioji teisė vairuoti nebeegzistavo.

22 Šiomis aplinkybėmis *Verwaltungsgericht Aachen* (Acheno administracinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar [Direktyvos 2006/126] 2 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad valstybės narės privalo besąlygiškai pripažinti vairuotojo pažymėjimą, įskaitant juo patvirtinamą teisę vairuoti, taip pat tuo atveju, kai šis pažymėjimas buvo išduotas pakeitus ankstesnį vairuotojo pažymėjimą pagal [Direktyvos 2006/126] 11 straipsnio 1 dalį?

2. Jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar valstybė narė gali atsisakyti pripažinti po pakeitimo išduotą vairuotojo pažymėjimą pagal [Direktyvos 2006/126] 11 straipsnio 4 dalies antrą pastraipą, jei išduodančioji valstybė pakeitė jį tada, kai valstybė narė, kurioje buvo suteikta materialioji teisė vairuoti, jau buvo atėmusi šią teisę?

3. Jei į antrąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai ir pripažinimas būtų privalomas, ar valstybė narė turi teisę atsisakyti pripažinti po pakeitimo išduotą vairuotojo pažymėjimą bent jau tuo atveju, kai valstybė narė, kurios teritorijoje iškilo šio pažymėjimo pripažinimo klausimas, remdamasi „neginčijama informacija“ gali konstatuoti, kad vairuotojo pažymėjimo keitimo momentu materialioji teisė vairuoti buvo išnykusi?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

23 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2006/126 2 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad joje numatytas tarpusavio pripažinimas netaikant jokių formalumų taikytinas vairuotojo pažymėjimui, išduotam atlikus keitimą pagal šios direktyvos 11 straipsnio 1 dalį.

24 Primintina, kad pagal Direktyvos 2006/126 2 straipsnio 1 dalį „valstybių narių išduodami vairuotojo pažymėjimai yra tarpusavyje pripažįstami“.

25 Pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją šioje nuostatoje numatytas valstybių narių išduotų vairuotojo pažymėjimų tarpusavio pripažinimas netaikant jokių formalumų (2017 m. spalio 26 d. Sprendimo *I*, C-195/16, EU:C:2017:815, 34 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

26 Kadangi šioje nuostatoje nedaromas skirtumas pagal vairuotojo pažymėjimo išdavimo būdą, t. y. ar jis išduotas išlaikius Direktyvos 2006/126 7 straipsnyje numatytus egzaminus, ar atlikus keitimą pagal šios direktyvos 11 straipsnio 1 dalį, tarpusavio pripažinimo principas taip pat taikomas ir vairuotojo pažymėjimui, išduotam atlikus tokį keitimą, išskyrus šioje direktyvoje numatytas išimtis.

27 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti: Direktyvos 2006/126 2 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad joje numatytas tarpusavio pripažinimas netaikant jokių formalumų taikytinas vairuotojo pažymėjimui, išduotam atlikus keitimą pagal šios direktyvos 11 straipsnio 1 dalį, išskyrus šioje direktyvoje numatytas išimtis.

Dėl antrojo ir trečiojo klausimų

28 Antruoju ir trečiuoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalies antra pastraipa turi būti aiškinama taip, kad pagal ją valstybei narei leidžiama atsisakyti pripažinti vairuotojo pažymėjimą, išduotą atlikus keitimą pagal šios direktyvos 11 straipsnio 1 dalį, motyvuojant tuo, kad iki šio keitimo ši valstybė narė atėmė teisę vairuoti iš pakeisto vairuotojo pažymėjimo turėtojo.

29 Šiuos klausimus prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pateikė atsižvelgdamas į tai, kad, pirma, prieš Nyderlandų valdžios institucijoms išduodant vairuotojo pažymėjimą pagal Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 1 dalyje numatytą keitimo procedūrą M. Vokietijoje padarė pažeidimą, dėl kurio iš jo buvo atimta teisė vairuoti, tačiau negrąžino vairuotojo pažymėjimo Vokietijos valdžios institucijoms ir, antra, Nyderlandų valdžios institucijos, apie šį teisės vairuoti atėmimą sužinojusios po naujo vairuotojo pažymėjimo išdavimo, paliko galioti M. išduotą vairuotojo pažymėjimą.

30 Pagal Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 1 dalį tais atvejais, kai vienos valstybės narės išduoto galiojančio vairuotojo pažymėjimo turėtojas pasirenka įprastinę gyvenamąją vietą kitoje valstybėje narėje, jis gali prašyti pakeisi vairuotojo pažymėjimą lygiaverčiu pažymėjimu.

31 Remiantis šia nuostata, pažymėjimą keičianti valstybė narė gali patikrinti, kuriai kategorijai tebegalioja pakeisti pateiktas vairuotojo pažymėjimas. Šiuo tikslu minėtos direktyvos 15 straipsnyje numatyta, kad valstybės narės padeda viena kitai ir keičiasi informacija apie jų išduotus, pakeistus, naujai išduotus, atnaujintus ar atšauktus vairuotojo pažymėjimus ir tam naudojasi Europos Sąjungos vairuotojo pažymėjimų tinklu.

32 Nagrinėjamu atveju, kaip priminta šio sprendimo 15 punkte, 2016 m. lapkričio 14 d. Nyderlandų valdžios institucijos patikrino M. vairuotojo pažymėjimo galiojimą Europos Sąjungos vairuotojo pažymėjimų tinklo duomenų bazėje ir 2016 m. lapkričio 17 d. išdavė M. naują vairuotojo pažymėjimą.

33 Kadangi, kaip matyti iš atsakymo į pirmąjį klausimą, Direktyvos 2006/126 2 straipsnio 1 dalyje numatytas tarpusavio pripažinimas netaikant jokių formalumų taikomas vairuotojo pažymėjimui, valstybės narės išduotam atlikus keitimą pagal šios direktyvos 11 straipsnio 1 dalį, kitos valstybės narės iš esmės negali tikrinti, ar laikytasi šioje direktyvoje numatytų išdavimo sąlygų. Valstybės narės išduoto vairuotojo pažymėjimo turėjimas turi būti laikomas įrodymu, kad šio pažymėjimo turėtojas atitiko minėtas sąlygas (šiuo klausimu žr. 2015 m. balandžio 23 d. Sprendimo *Aykul*, C-260/13, EU:C:2015:257, 47 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

34 Tiesa, Teisingumo Teismas nusprendė, kad tuo atveju, kai remiantis ne iš priimančiosios valstybės narės gauta informacija, bet pačiame vairuotojo pažymėjime esančiais įrašais arba kita neginčijama informacija, gauta iš pažymėjimą išdavusios valstybės narės, galima nustatyti, kad neįvykdyta viena iš Direktyvoje 2006/126 numatytų išdavimo sąlygų, priimančioji valstybė narė, kurios teritorijoje vairuotojo pažymėjimo turėtojui anksčiau buvo atimta teisė vairuoti, gali atsisakyti pripažinti vairuotojo pažymėjimą (šiuo klausimu žr. 2008 m. birželio 26 d. Sprendimo *Zerche ir kt.*, C-334/06–C-336/06, EU:C:2008:367, 69 ir 70 punktus, taip pat 2008 m. birželio 26 d. Sprendimo *Wiedemann ir Funk*, C-329/06 ir C-343/06, EU:C:2008:366, 72 punktą).

35 Vis dėlto nagrinėjamu atveju, kaip pažymi Europos Komisija, aplinkybė, kad Vokietijos valdžios institucijos jau buvo atėmusios iš M. teisę vairuoti tuo metu, kai Nyderlandų valdžios institucijos keitė vairuotojo pažymėjimą, neišplaukia nei iš paties vairuotojo pažymėjimo, nei iš jį išdavusios valstybės narės pateiktos kitos informacijos.

36 Pagal Direktyvos 2006/126/EB 11 straipsnio 4 dalies antrą pastraipą „valstybė narė atsisako pripažinti galiojančiu kitos valstybės narės išduotą vairuotojo pažymėjimą asmeniui, kurio vairuotojo pažymėjimo galiojimas yra apribotas, sustabdytas ar [arba pažymėjimas] atimtas ankstesnės [pirmosios] valstybės teritorijoje“.

37 Iš žodžių junginio „atsisako pripažinti“ matyti, kad šioje nuostatoje numatyta ne teisė, bet pareiga (šiuo klausimu žr. 2012 m. balandžio 26 d. Sprendimo *Hofmann*, C-419/10, EU:C:2012:240, 53 punktą ir 2015 m. gegužės 21 d. Sprendimo *Wittmann*, C-339/14, EU:C:2015:333, 24 punktą).

38 Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad pagal šios nuostatos formuluotę kiekvienai valstybei narei, o ne tik nuolatinės gyvenamosios vietos valstybei narei leidžiama atsisakyti pripažinti kitos valstybės narės išduoto vairuotojo pažymėjimo galiojimą (2015 m. balandžio 23 d. Sprendimo *Aykul*, C-260/13, EU:C:2015:257, 55 punktas).

39 Kalbant konkrečiau, Teisingumo Teismas nusprendė, kad Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalies antra pastraipa leidžia valstybei narei, kuri nėra nuolatinės gyvenamosios vietos valstybė narė, pagal savo nacionalinę teisę dėl kitoje valstybėje narėje vairuotojo pažymėjimą gavusio asmens jos teritorijoje padarytų pažeidimų taikyti priemones, kurių taikymo sritis apsiriboja jos teritorija, o poveikis apsiriboja atsisakymu joje pripažinti šio pažymėjimo galiojimą (šiuo klausimu žr. 2015 m. balandžio 23 d. Sprendimo *Aykul*, C-260/13, EU:C:2015:257, 60 punktą).

40 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas patikslino, kad Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalies antra pastraipa reglamentuoja priemones, kurių buvo imtasi taikant valstybės narės baudžiamuosius ir policijos įstatymus ir kurios daro poveikį kitoje valstybėje narėje išduoto vairuotojo pažymėjimo galiojimui pirmosios valstybės narės teritorijoje (2015 m. balandžio 23 d. Sprendimo *Aykul*, C-260/13, EU:C:2015:257, 61 punktas).

41 Be to, Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad reikalavimas, kad valstybė narė pripažintų asmeniui kitos valstybės narės išduoto vairuotojo pažymėjimo galiojimą, nors draudimo gauti vairuotojo pažymėjimą priemonė pirmojoje valstybėje narėje jau buvo paskirta šiam asmeniui už veiksmus, įvykdytus prieš minėto vairuotojo pažymėjimo išdavimą antrojoje valstybėje narėje, skatintų vienos valstybės narės teritorijoje pažeidimų padariusius asmenis, kuriems gresia tokia priemonė, išvykti į kitą valstybę narę, kad gautų naują vairuotojo pažymėjimą ir taip išvengtų administracinių ir baudžiamųjų padarinių už minėtus pažeidimus, o tai galiausiai sugriautų pasitikėjimą, kuriuo grindžiama vairuotojo pažymėjimų tarpusavio pripažinimo sistema (žr. 2015 m. gegužės 21 d. Sprendimo *Wittmann*, C-339/14, EU:C:2015:333, 30 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

42 Šie argumentai galioja ir tuo atveju, kai vairuotojo pažymėjimas buvo išduotas vykdant keitimą pagal Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 1 dalį. Atsisakymas pripažinti vairuotojo pažymėjimą, išduotą atlikus tokį keitimą, šiuo atveju taip pat atitinka Sąjungos bendrojo intereso tikslą pagerinti kelių eismo saugumą (šiuo klausimu žr. 2014 m. gegužės 22 d. Sprendimo *Glatzel*, C-356/12, EU:C:2014:350, 51 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją), prie kurio siekimo prisideda ir Direktyva 2006/126, kaip nurodyta jos 2 konstatuojamojoje dalyje (2017 m. spalio 26 d. Sprendimo *I*, C-195/16, EU:C:2017:815, 51 punktas).

43 Vis dėlto iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad valstybė narė negali remtis Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalies antra pastraipa, kad neribotam laikui atsisakytų pripažinti kitoje valstybėje narėje išduotą vairuotojo pažymėjimą galiojančiu, kai šio pažymėjimo turėtojui jos teritorijoje pritaikyta ribojamoji priemonė (2015 m. balandžio 23 d. Sprendimo *Aykul*, C-260/13, EU:C:2015:257, 76 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

44 Kiek tai susiję su tokios priemonės pasekmėmis, Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad valstybė narė, kuri tokiu atveju atsisako pripažinti vairuotojo pažymėjimo galiojimą, yra kompetentinga nustatyti sąlygas, kurias šio vairuotojo pažymėjimo turėtojas turi įvykdyti, kad atgautų teisę vairuoti jos teritorijoje. Jis nurodė, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi išnagrinėti, ar aptariama valstybė narė, taikydama savo pačios taisykles, iš tikrųjų neribotam laikui atsisakė pripažinti kitos valstybės narės išduotą vairuotojo pažymėjimą, ir kad tuo tikslu jis turi patikrinti, ar pirmosios valstybės narės teisės aktuose numatytos sąlygos, remiantis proporcingumo principu, neviršija to, kas tinkama ir būtina Direktyva 2006/126 siekiamam tikslui pagerinti kelių eismo saugumą įgyvendinti (šiuo klausimu žr. 2015 m. balandžio 23 d. Sprendimo *Aykul*, C-260/13, EU:C:2015:257, 84 punktą).

45 Atsižvelgiant į tai, reikia priminti, kad pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją teisės subjektas negali remtis Sąjungos teisės norma sukčiaudamas ar piktnaudžiaudamas (šiuo klausimu žr. 2006 m. vasario 21 d. Sprendimo *Halifax ir kt.*, C-255/02, EU:C:2006:121, 68 punktą, taip pat 2019 m. spalio 16 d. Sprendimo *Glencore Agriculture Hungary*, C-189/18, EU:C:2019:861, 34 punktą).

46 Šioje jurisprudencijoje išreikštas sukčiavimo ir piktnaudžiavimo teise draudimo principas yra bendrasis Sąjungos teisės principas, kurio teisės subjektai privalo laikytis. Iš tiesų Sąjungos teisės aktų taikymas negali būti išplėstas tiek, kad apimtų veiksmus, atliekamus turint tikslą sukčiaujant arba piktnaudžiaujant pasinaudoti Sąjungos teisėje numatytais privalumais (2018 m. vasario 6 d. Sprendimo *Altun ir kt.*, C-359/16, EU:C:2018:63, 49 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

47 Konkrečiai kalbant, sukčiavimo konstatavimas grindžiamas visuma neprieštaringų įrodymų, parodančių objektyviojo ir subjektyviojo požymių buvimą. Kalbant apie pagrindinėje byloje nagrinėjamas aplinkybes pažymėtina, kad, pirma, objektyvųjį elementą sudaro tai, kad neįvykdytos vairuotojo pažymėjimo keitimo sąlygos pagal Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 1 dalį. Antra, subjektyvųjį elementą sudaro suinteresuotojo asmens ketinimas apeiti tokiam keitimui būtinas sąlygas arba jų išvengti, siekiant gauti su keitimu susijusią naudą (šiuo klausimu žr. 2018 m. vasario 6 d. Sprendimo *Altun ir kt.*, C-359/16, EU:C:2018:63, 50–52 punktus).

48 Iš to matyti, kad paaiškėjus, jog asmuo sukčiaudamas gavo vairuotojo pažymėjimą, išduotą atliekant keitimą pagal Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 1 dalį, jis apskritai negali reikalauti, kad valstybės narės pripažintų taip įgytą vairuotojo pažymėjimą.

49 Nagrinėjamu atveju, atsižvelgiant į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo apibūdintas faktines aplinkybes, primintas šio sprendimo 12–15 punktuose, 2016 m. rugsėjo 20 d. M. buvo informuotas apie Vokietijos valdžios institucijų ketinimą atimti iš jo teisę vairuoti. Po šio pranešimo M. pareiškė, kad išvyko iš Vokietijos teritorijos, o 2016 m. spalio 13 d. deklaravo gyvenamąją vietą Nyderlanduose ir 2016 m. lapkričio 1 d. ten paprašė pakeisti savo Vokietijoje išduotą vairuotojo pažymėjimą į Nyderlandų vairuotojo pažymėjimą; šis jam buvo išduotas 2016 m. lapkričio 17 d.

50 Iš šios informacijos ir iš Vokietijos bei Nyderlandų vyriausybių raštu pateiktų atsakymų į Teisingumo Teismo klausimus matyti, kad per Nyderlandų valdžios institucijų vykdomą procedūrą M. nepranešė apie Vokietijos valdžios institucijų ketinimą atimti iš jo teisę vairuoti, nors apie tai jam buvo pranešta, ir kad suinteresuotasis asmuo vėliau taip pat neinformavo Nyderlandų valdžios institucijų, kad 2016 m. lapkričio 12 d. jam pranešta apie sprendimą atimti leidimą vairuoti, nors šios valdžios institucijos dar nebuvo pateikusios savo pozicijos dėl šio asmens prašymo pakeisti vairuotojo pažymėjimą.

51 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, patikrinęs pirmesniame punkte pateiktą informaciją, turi įvertinti, ar M. veiksmai siekiant gauti naują vairuotojo pažymėjimą pakeičiant jo ankstesnį pažymėjimą pagal Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 1 dalį laikotarpiu nuo 2016 m. birželio 9 d. atlikto jo patikrinimo kelyje iki naujo vairuotojo pažymėjimo išdavimo 2016 m. lapkričio 17 d., yra piktnaudžiavimas arba sukčiavimas. Jei taip yra, pripažintina, kad sprendimas atsisakyti pripažinti jo vairuotojo pažymėjimą yra galutinis.

52 Šiomis aplinkybėmis į antrąjį ir trečiąjį klausimus reikia atsakyti, kad Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalies antra pastraipa turi būti aiškinama taip, kad pagal ją valstybei narei leidžiama atsisakyti pripažinti vairuotojo pažymėjimą, išduotą atlikus keitimą pagal šios direktyvos 11 straipsnio 1 dalį, motyvuojant tuo, kad iki šio keitimo ši valstybė narė atėmė teisę vairuoti iš šio vairuotojo pažymėjimo turėtojo.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

53 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (dešimtoji kolegija) nusprendžia:

1. **2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/126/EB dėl vairuotojo pažymėjimų 2 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad joje numatytas tarpusavio pripažinimas netaikant jokių formalumų taikytinas vairuotojo pažymėjimui, išduotam atlikus keitimą pagal šios direktyvos 11 straipsnio 1 dalį, išskyrus šioje direktyvoje numatytas išimtis.**

2. **Direktyvos 2006/126 11 straipsnio 4 dalies antra pastraipa turi būti aiškinama taip, kad pagal ją valstybei narei leidžiama atsisakyti pripažinti vairuotojo pažymėjimą, išduotą atlikus keitimą pagal šios direktyvos 11 straipsnio 1 dalį, motyvuojant tuo, kad iki šio keitimo ši valstybė narė atėmė teisę vairuoti iš šio vairuotojo pažymėjimo turėtojo.**

Parašai.